

Odpovědi na nejčastější otázky týkající se našeho fungování v době koronavirové infekce vypracovala Magdalena Thorová, výkonná ředitelka NAUTIS.

Jak současná krize ovlivňuje život v naší organizaci?

Sledujeme nařízení vlády České republiky a v souladu s nimi rušíme služby, jejichž zrušení neohrožuje život či zdraví našich klientů. V praxi to znamená zejména služby poradenské a terapeutické (ranou péči, odborné poradenství, diagnostiku, speciálně pedagogická vyšetření, návčivky...). Tam, kde to jde, je nahrazujeme distanční podobou. Jsme v intenzivním spojení s klienty, kteří nemají žádné osoby blízké, které by se o ně mohly postarat v případě výpadku naší sociální služby, tedy kde nemůžeme přestat asistovat. Postarat se o tyto lidi je pro nás v tuto chvíli prioritou, stejně tak udržet v chodu pobytové služby.

Současně ale služby i rozšiřujeme a reagujeme tak na nastalou situaci. Navýšili jsme časy fungování poradny pro klienty s autismem a jejich blízké. Naši terapeuti jsou k dispozici klientům, kteří propadají panice, mají obavy, potřebují uklidnit. Nadále poskytujeme služby osobní asistence, odlehčovací služby, samozřejmě celoroční služby pobytové. Vytváříme krizové scénáře pro případ, že někdo z klientů onemocní koronavirovou infekcí. Hledáme cesty, jak zvládnout případnou karanténu v těchto domácnostech s klienty vyžadujícími 24 hodinovou péči. Zavádíme krizové intervence pro zaměstnance, zejména pro ty v přímé péči. Sháníme a vyrábíme ochranné pomůcky.

Nabízí v tomto směru nějaká řešení a podporu stát a kraje?

Ze strany krajských úředníků a magistrátu vnímám snahu pomoci a opravdový zájem, ale jsme v situaci, která je nová pro všechny. Jak pro nás, tak pro kraje. Nepřipravenost státu se ukazuje v případech řešení situace v domovech pro seniory, kam již pronikla nákaza. Neexistují žádné funkční krizové scénáře, doporučení hygienických stanic jsou v řadě zařízení, zejména těch menších, v praxi nerealizovatelná, chybí ochranné pomůcky. I my s tím málem, co máme od krajů, velmi šetříme, používáme jen šité roušky, rukavice, klientům i zaměstnancům měříme teplotu a prostory pravidelně dezinfikujeme. Téměř každý den objíždíme několik distribučních míst po Čechách, abychom si vyzvedli ochranné pomůcky, vždy v počtu jen několika málo kusů. Účinnější respirátory si šetříme pro případ, že by někdo z klientů onemocněl, jednorázové obleky nemáme vůbec. Stejně tak nemáme k dispozici respirátory nejvyšší třídy, ty jsou v současnosti určeny jen zdravotníkům v první linii. Spoléháme na to, že v případě onemocnění a nařízení karantény na celý domov, bychom je snad dostali. I když žádný příslib v tomto směru nemáme.

Jak bychom postupovali, kdyby někdo z našich klientů či zaměstnanců onemocněl?

NAUTIS má štěstí, že disponuje velkým počtem pracovníků v různých oddělených střediscích a počítáme s tím, že tyto týmy by se v případě krize v péči o klienty vzájemně nahradily. Lidé s autismem nejsou v souvislosti s výskytem koronaviru více ohroženou skupinou z hlediska možných zdravotních komplikací jako jsou například senioři, ale může být pro ně těžké či zcela nemožné dodržovat standardní pravidla snižující

pravděpodobnost přenosu infekčního onemocnění. A tak v případě, že by onemocněli, se nemůžeme opřít o metodické pokyny ministerstev, které jsou uplatnitelné v zařízeních, kde jsou klienti schopni spolupracovat při dodržování karantény či léčby. Ne všichni naši klienti budou například respektovat pravidlo neopouštět svůj pokoj, nosit roušku, vyhýbat se kontaktu s jinými lidmi či dodržovat základní pravidla hygieny. Také se nemůžeme příliš spoléhat na nařízení vlády, které počítá s výpomocí sociálních pracovníků napříč poskytovateli sociálních služeb. Práce s lidmi s autismem a chováním náročným na péči je natolik specifická, že případný personální výpadek bychom nedokázali nahradit lidmi bez zkušeností s touto cílovou skupinou. Metodiky ministerstev tak musíme uzpůsobit našemu provozu, upravit je na základě našich vlastních zkušeností s konkrétními klienty. Ke každému klientovi přistupujeme individuálně, jsme v kontaktu s jejich rodinami a řešení hledáme společně. Po dohodě s našimi zaměstnanci jsme vytvořili tým složený z osobních asistentů, kteří jsou v případě onemocnění některého z klientů ochotni zůstat v karanténě spolu s nimi a pečovat o ně i po dobu nemoci. Celý náš krizový plán je tak založen na altruismu a loajalitě kolegů. Jejich ochoty, zájmu a snahy pomoci si obrovsky vážím.

Jak komplikuje současná situace provoz naší organizace?

Zcela zásadní pro nás je a bude udržet vyrovnaný rozpočet, aniž bychom museli propouštět zaměstnance. Za této situace přicházíme o peníze ze spoluúčasti klientů, kteří běžně čerpají služby, které nyní nesmíme či nemůžeme nabízet. Problém může být i v plnění závazků vyplývajících z dotačních smluv, abychom naplnili potřebné počty intervencí a výstupů, ke kterým jsme se v projektech zavázali. Přicházíme i o peníze z vlastních ziskových aktivit, zejména ze vzdělávacích kurzů. Tyto zisky jsou standardní součástí rozpočtu a udržují v chodu jiné naše služby.

Naopak v souvislosti se zavíráním denních a týdenních stacionářů jiných poskytovatelů, navyšujeme hodiny osobní asistence v terénu a lze předpokládat, že zájem o tuto službu bude růst v souvislosti s tím, jak se budou rodiče vracet do práce či na ně začne doléhat náročná péče bez možnosti odpočinku. Osobní asistence je sice služba částečně zpoplatněná, ale regulovaná cena za službu nepokryje celkové náklady.

Je důležité, aby stát myslel i na nestátní neziskové organizace v podobě kompenzací, i ony mají zaměstnance, i ony nyní mají omezené možnosti vytvářet zisk a plnit tak své závazky.

V tuto chvíli netušíme, jak velké výpadky ve financování nám situace přinese, vše záleží na tom, jak dlouho bude nouzový stav trvat. Mnohem víc se obávám celkového dopadu na státní rozpočet, na to, jak se krize promítne do financování sociálních služeb v následujících letech. V každém případě nyní chceme udržet co nejvíce služeb v chodu, zajistit zaměstnancům maximálně možné bezpečné prostředí a našim klientům zázemí a podporu, na kterou jsou zvyklí.

Situace okolo koronavirové infekce je těžká pro všechny. Je přesto něco pozitivního, co nám stávající stav přinesl?

Velmi motivační je solidarita lidí, jak jednotlivců, tak týmů a firem, které se na nás obrací s nabídkou pomoci a opravdu aktivně pomáhají. Ale těší nás i sdílení zkušeností a partnerská výpomoc s jinými poskytovateli sociálních služeb.

Praktické je, že jsme konečně donuceni začít využívat moderní komunikační technologie a online nástroje řízení. Postupně se pouštíme do přípravy online konzultací a kurzů, které jsme plánovali už dávno, ale pořád nebyl čas ani motivace, abychom ověřovali jejich účinnost a efektivitu a stavěli je proti osvědčeným způsobům lektorování a vedení rozhovorů.

Sílu mi dává vědomí, že součástí našeho týmu jsou lidé, kteří nepropadají panice, nijak nezneužívají stávající situace, pracují nad rámec svých povinností, aktivně hledají cesty, jak přispět k lepšímu stavu věcí, jsou ochotni udělat potřebnou práci navíc i mimo své pracovní zařazení a i nadále odvádí velmi dobrou a kvalitní práci. A to často navzdory tomu, že musí skloubit práci s péčí o nezaopatřené děti, či jsou denně ve službě, v terénu a v rizikovém prostředí. Chci všem svým kolegům na tomto místě poděkovat, za to, že jsou, a že díky nim je tady NAUTIS stále pro své klienty s autismem a jejich rodiny.

Magdalena Thorová